

DELAVSKA PRAVICA

Glasilno krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 150 — Cena: za 1 mesec Din 500, za četrt leta Din 1500, za pol leta Din 3000; za inozemstvo Din 700 (mesečno) — Oglas: po dogovoru

Oglaš, reklamacije in naročila na upravo Miklošičeva cesta (palača Delavske zbornice) I. nadstropje — Jugoslovanska strokovna zveza

Rim naj govori!

V človeštvu vstajajo veliki problemi. Iz Azije sem doni klic po svobodi. Mi Evropeci, ki smo zrastle na tleh krščanske kulture, takoj mislimo, če beremo v takih gibanjih, na oboroženo odporno silo.

Nosilec gibanja za svobodo indskega ljudstva — Gandi pa je izdal drugo parolo: Svoboda mora zrasti iz duha ven, brez nasilja. Gandi je resnični revolucionar.

Ta revolucionarnost se zelo približuje revolucionarnosti prvih kristjanov, ki so prezirali vsako telesno silo in so gradili novo družbo in nov gospodarski red z močjo svojih idej, z močjo svojega notranjega življenja s tem, da je vladala popolna skladnost z naukom in praktičnim življenjem.

Krščanska Evropa je brez velikih idej. Boljševizem utemeljuje svojo diktaturo brezobzirnost s tem, da hoče izvesti petletni načrt kolektivizacije. Sama nasebi velika ideja, četudi nevarna.

Le Evropa je brez idej. Le proučavamo naše svetovne konference in druge ustanove, ki naj bi rešile Evropo in z njo človeštvo iz sedanjih težkih zmešnjav! Prav nič velikega. Same polovičarske in mešetarske geste.

Zakaj?

Našega dejavnega krščanstva ni. Družba, ki nosi ime, da je krščanska, je zaslužena in prodana silam tega sveta. Radi tega izginjajo moralne avtoritete.

Le ena sila je, ki more rešiti krščanstvo — papež. Časi so taki, da se ne sme sv. Stolice več zavijati v molk, ali pa mogoče v tihe proteste, ampak mora radi vere in radi človeštva brez ovinkov in odkrito povedati svoje stališče. Pa naj to velja kristjanom ali pa nasprotnikom.

>Slovenec od 10. maja je priobčil v uvodniku krasen članek iz »Osservatore Romano«, v katerem zares ostro prijemlje katoličane, ki so izdali Kristusa in dajejo povod boljševikom, da smatrajo krščanstvo za zaveznika kapitalizma. Sv. Stolice bo morala še dalje govoriti.

Ko je izdal sv. oče povelje in poziv, da naj katoličani in kristjani protestirajo proti preganjanju kristjanov v Rusiji, obenem pa naj molijo k Gospodu, da prikrajša te strašne dneve, je našel njegov poziv nepričakovan odmev.

Toda boljševiki so vstali in pridigovali in še pridigujejo svojim državljanom, da dela papež kot zaveznik zapadnega kapitalizma in kapitalističnih držav.

Kdor pozna ves položaj, ve, da ni tako. Vendar pa govori videz za boljše vike.

Molitve vernikov še niso namreč dočela utihnile, so že vstali na svetu krogi, ki menijo, da je prišla ura, da zopet lahko pozovejo narode na krvavi obračun. V Nemčiji so izšle celo brošure, ki zahtevajo križarsko vojno proti boljševikom! Cela Evropa se mora dvigniti s svojo oboroženo silo, s tanki, strojnimi, topovi, bojnimi letali ter pokriti vso Rusijo, tako da bo strto v treh mesecih gospostvo boljševikov.

Zopet bi bil potreben jasen odgovor. Orožje krščanstva je molitev! Ruski kristjani se bodo rešili le s tem orožjem. Tanki so orožje kapitalistov, ki nimajo prav ničesar skupnega s Kristusom!

Sv. Stolici očitajo nasprotniki in verniki, da je italijansko nacionalistična in da podpira fašizem.

Vsi niso tako globoko prežeti z versko resnico, da je sv. oče namestnik Kristusov na zemlji in da je kot tak tudi po svojem čuvstvanju oče vseh. Ker ni te

globoke zavesti, je čisto umljivo, da imajo vsakdanji pojavi svoj vpliv.

Beseda o delavskem vprašanju je delovala na vernike naravnost olajševalno. Ogrela je, kakor pomladansko solnce.

Verniki bi pa hoteli še več tega solnea. Današnji čas je namreč poln zmot in razrvanosti. Človek nikjer ne čuti varne ceste. Dati nam jo more edino Peter-skala.

Sklepi glavnega odbora internacionale.

Kakor smo zadnjic poročali, je glavni odbor Krščanske strokovne internacionale na svojih sejalih 25. in 26. aprila v Berlinu razpravljala o važnih delavskih vprašanjih, ki so sedaj na dnevnem redu in v razpravi v mednarodni organizaciji dela in tudi sicer splošno aktualna. K tem vprašanjem je zavzel svoje stališče že kongres internacionale leta 1925., vendar samo v načelnem pogledu. Izvajajoč posledice na posameznosti je glavni odbor internacionale sklepal o sledečih vprašanjih:

Rudarsko delavstvo.

Odbor internacionale je sprejel na znanje poročilo zastopnikov internacionale rudarjev o ženevski rudarski konferenci. Z ozirom na to osvaja sklep internacionale rudarjev in pozivlja vse priključene deželne centrale, da tako v svojih državah kakor tudi pri mednarodnem uradu dela v navedenem zmislu podpirajo težnje rudarjev.

Mednarodna kriza v premozarstvu traja že več let. Po neznatnem kratkem izboljšanju v letu 1929. je danes kriza hujša kakor kdaj prej. Pomanjkanje oddajnih možnosti pomeni ne le veliko škodo za rudarje in za rudarska podjetja, ampak škodo za celotno gospodarstvo. Najbolj so razumljivo z mnogimi opustitvami obratov, odpusti delavcev in praznovanjem šihov prizadeti rudarji. Za odpravo krize je po mnenju zastopanih držav potreben mednarodni sporazum med državami — producentinjam premoži, o cenah, krajših oddaje in o delovnih pogojih rudarskih delavcev. Društvo narodov in mednarodni urad dela sta se v zadnjih letih na pobudo mednarodnih delavskih organizacij priznalo temeljito bavila s temi vprašanji. Le pozdraviti moramo, da se bo v juniju t. l. mednarodna delavska konferenca bavila z vprašanjem delovnega časa v premožovnikih. Trdno smo uverjeni, da bo mednarodni urad dela storil vse, da se bo sprejela vsaj tozadevna mednarodna konvencija, s čemer se bo vsem v rudarstvu zaposlenih delavcev končno njih predolgi delovni čas bistveno skrajšal in se enotno določil. Rudarji vseh dežel se pozivljajo, da se vsepovsod takoj resno zavzamejo za uveljavljenje teh zahtev.

Prisilno delo v kolonijah.

Internacionala stoječ na temeljnih smernicah, izraženih v svojem svetovnogospodarskem programu, ki veljajo za vse ljudi, katerekoli rase, smatra:

1. Da mora imeti kolonizacija za svoj končni cilj pod zaščitnim gospostvom se nahajajoče narode dvigniti na višjo stopnjo kulture in jim omogočiti boljše življenje v religioznem, moralnem, duhovnem, družinskem in socialnem pogledu.

2. Da je izrabljanje katerihkoli pokrajin le tedaj upravičeno, ako služi splošnim interesom in dviga tudi blagostanje prebivalstva kolonijalnih pokrajin samih.

3. Da z fizičnim in moralnim pritiskom naloženo delo redkokdaj odgovarja navedenemu cilju, ampak pomeni največkrat uničenje osebne svobode in človeškega dostojanstva sploh. Zato smatra, da je treba:

Prepovedati vsako prisilno delo v kolonijah.

Da se do popolne odprave prisilnega dela sme le-to izvajati le v najnujnejših primerih. Prisilno delo v zasebnih podjetjih pa mora takoj prenehati; da more izdajati dovoljenje za dobavo prisilnih delavcev le glavno oblastvo v koloniji ali centralna vlada.

Da je načelno in dejansko vsem delavcem priznana pravica zborovanja in združevanja.

Da mednarodni urad dela podvzame vse potrebne mere v svrhu bčinkovitega nadzorstva tozadevnih predpisov.

Internacionala je uverjena, da bo 14. mednarodna konferenca dela sprejela topogledno mednarodno konvencijo ter pozivlja priključene državne centrale, da zastopajo v mednarodnem uradu dela gornje smernice ter da tudi v svojih državah in pri vladah skušajo doseči izdajo tozadevnih predpisov.

Delovni čas zasebnih nameščencev.

Internacionala Krščanskih strokovnih organizacij z zadovoljstvom ugotavlja, da se je pomaknilo vprašanje ureditve delovnega časa nameščencev v odločilni trenutek. Pričakuje, da bo mednarodna konferenca leta 1930. sprejela tozadevno mednarodno konvencijo, ki bo veljala za zasebne nameščence vseh držav — članic Društva narodov. Ta konvencija naj v celoti vsebuje zlasti sledeče:

1. Obrati, v katerih so zaposleni samo družinski člani delodajalca, naj ne bodo izvzeti od določb te konvencije.

2. Kot delovni čas naj velja razdobje, v katerem so nameščenci delodajalcu dejansko na razpolago, upoštevajoč vse odmore, med katerimi nameščenci delodajalcu niso na razpolago.

3. Najvišji delovni čas naj bo 8 ur dnevno, oziroma 48 ur tedensko.

4. Krajši delovni čas mora biti predviden za mladoletnike pod 18 leti kakor tudi za nameščence, ki so zaposleni pri raznih pisarniških strojih ali v nezdravih ali nevarnih obratih in v podzemskih prostorih ali ki morajo delati pri umetni svetlobi.

5. Tedenski delovni čas se mora tako razporediti, da je en popoldne v tednu prost. Če le mogoče, naj bo prosti popoldan pred dnevom tedenskega počitka, ki naj bo nedelja.

6. Izjeme od teh načel naj bodo le v slučajih najnujnejše potrebe ali višje sile; besedilo konvencije mora biti tako, da z izjemami ne bo zlorab.

7. Konvencija naj vsebuje končno določbe, ki bodo omogočale zainteresiranim učinkovito kontrolo nad izvajanjem tozadevnih zakonov in naredb.

Nedeljski počitek in nedeljsko delo.

Zvesta svojim zahtevam, postavljanim v svojem svetovnogospodarskem programu, kjer se zahteva, da se vse nedeljsko in nočno delo omeji na najnujnejše potrebno ter da se zagotovi delavcem in nameščencem prost sobotni popoldan, ugotavlja internacionala, da je nedeljski počitek in praznovanje nedelje po kapitalističnem in marksističnem duhu danes močnejše kot kdaj ožrožen. Protikrščanske sile poskušajo vse, da se motijo nedelje in prazniki ali z nepotrebnimi deli ali z

drugimi prireditvami posebno v času službe božje.

Internacionala pozivlja zato vse krščanske kroge, posebno pa krščansko delavstvo, da se tem stremljenjem v vseh državah najodločneje zoperstavi.

S tarifnimi dogovori se mora zagotoviti prost sobotni popoldan in predčasno prenehanje dela pred velikimi prazniki.

Glede podjetij z neprekinjenim obratovanjem, posebno v težki industriji in v kemični industriji, se mora preizkusiti tozadevne zakone v posameznih državah, v koliko le-ti predvidevajo nedeljsko in prazniško delo. Isto velja za vse prometne naprave, za trgovska podjetja in za gostilne in druga zabavišča. Pri tem je treba paziti, da je nedeljski in prazniški počitek zagotovljen delojemalcem v čim višji meri.

Kolikor je nedeljsko delo neobhodno potrebno, naj noben delavec ne bo zaposlen dve nedelji zaporedoma. Med tednom prosti dnevi ne morejo biti zadostno nadomestilo za nedeljo.

V primerih, kjer se te zahteve ne morejo uveljaviti s kolektivnimi pogodbami, naj se jih skuša uveljaviti z državnimi zakoni.

Proslava 20-letnice

obstoja krščanske socialistične strokovne organizacije na Javorniku.

Krščansko socialistično delavstvo na Javorniku in Koroški Beli praznuje v nedeljo 18. maja 20-letnico obstoja svoje strokovne organizacije. Dopoldne ob 10 se bo brala v farni cerkvi na Koroški Beli sv. maša za pokojne člane. Po sveti maši se bo vršilo slavnostno zborovanje v dvorani KPD. Na zborovanju bosta govorila tov. Jože Gostinčar in Jože Langus. Popoldne ob 8 bo na vrtu Orehnikove gostilne koncert godbe katoliškega prosvetnega društva, srečolov, petje itd.

20 let! Doba, v kateri se človeštvo obnavlja, doba, v kateri izginjajo rodovi iz površja zemlje ter stopajo drugi na njihova mesta. Rodovi grede, rod pa le ostane in se razvija in raste. Tak je tudi naš krščanski socialistični pokret. Tudi on menjava svoje lice. Najbližje njegove naloge in cilji se od časa do časa spreminjajo, gibanje samo pa ostaja, se razvija in raste. Bistvo njegovo in končni cilj pa je vedno eden in isti. Zakon narave je, da iz malega raste veliko. Tudi krščanski socialistični pokret pri nas je zrastle iz malenkostnih začetkov, višek njegov pa je danes bolj dogleđen kot pa je bil pred dvajsetimi leti.

Toda moč in ponos našega gibanja je v tem, da raste in se usposablja za ono veliko delo za kar je bil poklican v življenje.

Ko praznujemo ta naš praznik, se nam nehotе vsiljujejo bridki spomini na one čase, ko je iz vseh strani bruhalo sovraštvo in zavist na naše vrste. Toda mi smo kljubovali vsem pritiskom v zavesti, da smo na pravi poti, da brez bojev in žrtev ni zmage, ni uspehov. Naš jubilejni praznik naj nam bo v spodbudo za novo dobo, opomin za še tesnejšo združitev v boju, za naš pokret, za dosego naših ciljev.

Iz gospodarstva. TPD je izplačala svojim delničarjem na vsako delnico po 35 Din. Delavci niso dobili nič. Kooptiran je v upravo minister n. r. B. Markovič. — V Bosni so našli velike množine nafte v bližini Tuzle. Nafta se nahaja na daljavo 15 km. Naša trg. bilanca bo postala najbrže zato aktivna, ker je tvorila doslej nafta glavni del uvoza. — Banke so sklenile znižati obrestno mero na vloge. — Dina rstoja na cüriški borzi na isti višini: 9.125.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Železničarski vestnik.

PRIZNANJE DOKLAD ZA NOČNO SLUŽBO IN KILOMETRAŽE.

Direkcija je izdala glede upravičenosti do doklad za nočno delo in kilometraže sledeče okrožnico:

Glede upravičenosti in priznavanja doklad za nočno delo uslužbencev v smislu čl. 56. pravilnika o postranskih prejemkih je Glavna kontrola na pismo g. ministra za promet št. 105.019 z dne 24. januarja 1930 zavzela sledeče stališče v aktu št. 11.034 z dne 5. marca 1930:

»V prvem odstavku čl. 55. pravilnika o postranskih prejemkih uslužbencev državnih prometnih naprav je v principu priznana pravica na doklado za nočno delo prometnemu, skladiščnemu, postajnemu in strojnemu osebju. Koliko znaša ta doklada za posameznega uslužbenca, ki so navedeni v prvem odstavku, je razvidno iz seznama in postavk v tem členu. Te pa določajo doklado le za prometno in strojno osebje, medtem ko se skladiščno in postajno osebje ne omenja.

Vsled tega se doklada za nočno službo lahko izplačuje le prometnemu in skladiščnemu osebju, a za skladiščno in postajno osebje bo to mogoče šele takrat, ko se spopolni seznam s predmetnimi postavkami za to osebje. To je pa mogoče napraviti le na ta način, na kakršen je bil uveljavljen pravilnik sam.

Na pojasnilo, da uslužbenci, ki prejemajo kilometražo po čl. 51 pravilnika, ne morejo obenem prejemati tudi nočno doklado, ampak samo eno ali drugo, glavna kontrola nima ničesar pripomniti.

Na osnovi gori citiranega rešenja glavne kontrole se bodo priznale z veljavnostjo od 25. februarja 1930 dalje nočne doklade samo osebju, ki je navedeno v čl. 26 zakona o državnem prometnem osebju t. j. šefom edinic, njih namestnikom, prom. uradnikom in zvančnikom, voznemu, premikalnemu in kretniškemu osebju, kakor tudi dnevničarjem odnosno delavcem, kadar vrše službo navedenih uslužbencev, ter imajo za to predpisane izpite.

V zvezi s tem razveljavimo poglavje A točko 2 in poglavje B odstavek 3 okrožn. 94-III-25 z dne 9. junija 1925 odnosno dodatka k tej okrožnici z dne 29. septembra 1925 in okrožnica št. 173-II z dne 23. decembra 1926 III. odstavek 1.

Opozarjamo izrecno, da osebje za isti čas ne more prejemati dvojnih doklad (nočnih doklad in kilometraže) glej dodatek okr. 94-III-1925 A toč. 3.

Edinice morajo brezpogojno še nadalje voditi evidenco v vseh izvršenih nočnih službah v smislu akrož. 94-III-1925, tudi onih, ki za enkrat ne pridejo do izplačila.

Finančni zakon za leto 1930/31.

V naslednjem objavljamo dve važnejši določbi finančnega zakona za leto 1930/31:

§ 46.

Zahtevati ni povračila izplačanih prejemkov od onih oseb, katerim so odločbe o njih sprejemu v državno službo razveljavljene z razsodbami državnega sveta.

Kolikor so ali kolikor bodo z razsodbami državnega sveta razveljavne odločbe v napredovanju ali razvrstitvi državnih uslužbencev, ni zahtevati od njih povračila preveč izplačenih prejemkov.

Če se je plačilo v primerih iz prednjega odstavka že izvršilo, se pobrane vsote ne smejo vračati iz državne blagajne.

Državni uradniki, ki bi pripravili ali predložili izza dne 1. aprila 1930 v odobritev pristojnemu ministru ali za to pooblaščenim organom take odločbe in s tem povzročili škodo za državno blagajno, odgovarjajo solidarno za povračilo škode pred glavno kontrolo, če nedostajajo za izdajo takih odločb osnovni in jasno določeni pogoji v veljavnih zakonskih predpisih za sprejemanje vseh v državno službo, odnosno za napredovanje ali razvrstitev državnih uslužbencev. Odločba glavne kontrole postane izvršna, če jo spričo pritožbe odobri kasacijsko sodišče. Pritožbeni rok znaša 15 dni.

§ 55.

Vse odredbe dosedanjih finančnih zakonov in zakonov v proračunskih dvanajstih, s katerimi so bili obstoječi zakoni izpremenjeni, ukinjeni ali dopolnjeni, kakor tudi vse uredbe, vsi pravilniki in drugi predpisi in druge odločbe, kar jih je bilo že izdanih na podstavi pooblastitev, navedenih v omenjenih zakonih, veljajo še nadalje.

Sprememba I. odstavka čl. 6. »Začasnega pravilnika za obrtnike in delavce«.

Z odredbo g. ministra za promet M. S. št. 26663/29 z dne 17. febr. 1930 je spremenjen I. odstavek čl. 6. »Začasnega pravilnika za obrtnike in delavce« tako, da se ta odstavek odslej glasi:

»Vsi stalni obrtniki in delavci, kakor tudi začasni delavci in obrtniki po dveh letih službe, po dovršenem 21. letu starosti in ako so začasno nesposobni za službo v stalnem kadru, imajo pravico do rednega letnega odmora, in sicer:

- oni, ki imajo manj kot 10 let stalne službe 10 dni;
- oni, ki imajo pa preko 10 let stalne službe 15 dni.

Pojasnilo glede zadnjega odstavka čl. 26. zakona o drž. prom. osebju.

Generalna direkcija drž. železnic je v svojem aktu G. D. št. 3731/30 izdala glede

odredbe zadnjega odstavka čl. 26. zakona o drž. prom. osebju sledeče pojasnilo:

»1. Neregularnemu osebju, ki je sprejeto z gotovo nagrado v službo, ki se po zakonu o drž. prom. osebju (čl. 26.) smatra za ekskutivno službo, ne pripada še posebej 20% eksekutivnega dodatka, ker je ta dodatek zapopaden že v nagradi.

2. Neregularnemu osebju, ki je pa sprejeto v neeksekutivno službo, pripada poleg njegove nagrade tudi še dodatek 20%, ampak samo za čas, ko se odredi od svoje redne službe na delo, za katero pripada regularnemu osebju dodatek 20% po čl. 26. zak. o drž. prom. osebju.

Vzajemne vozne olajšave z »Jadransko plovidbo«.

Z rešenjem generalne direkcije drž. železnic G. D. št. 22661/30 z dne 26. marca t. l. je sklenjen obojestranski sporazum z »Jadransko plovidbo d. d. na Sušaku« o olajšavah za privatno potovanje aktivnih uslužbencev in članov njihovih rodbin, in sicer:

1) aktivni uslužbenci prometnih naprav imajo pravico na olajšavo 75% normalnih vozni cen na ladjah »Jadranske plovidbe d. d. na Sušaku« na podlagi njihovih osebnih (železniških) legitimacij;

2) člani rodbin aktivnih uslužbencev prometnih naprav imajo pravico na olajšavo 50% normalnih vozni cen na ladjah »Jadranske plovidbe d. d. na Sušaku« na podlagi njihovih osebnih (železniških) legitimacij in

3) aktivni uslužbenci »Jadranske plovidbe d. d. na Sušaku« in člani njihovih rodbin imajo pravico na progah »Jugoslovanskih državnih železnic« za brze in potniške vlake na olajšavo 50% normalnih vozni cen na podlagi osebnih legitimacij, ki jih prejmejo od »Jadranske plovidbe«, a ki jih bo potrdila generalna direkcija drž. železnic.

Osrednji odbor. Seja osrednjega odbora se bo vršila v nedeljo 18. maja ob 9 dopoldne v prostorih Prometne zveze. Vsi in točno!

Bistrica-Boh. jezero je imela v nedeljo 27. aprila svoj redni letni občni zbor, ki je bil prav lepo obiskan. Iz poročila predsednika tov. Kotnika je bilo razvidno delo skupine, ki je z vsemi sredstvi delovala v dobrobit svojega članstva. Osrednji odbor je zastopal tov. podpredsednik Masič, ki je v jedrnatih besedah označil pomen in delovanje naše organizacije. Posebno je označil, koliko težav dela do danes še ne rešeno delavsko vprašanje in uveljavljanje tozadevnega delavskega pravilnika. Naglašal je, naj članstvo ne naseda raznim neosnovanim govoricam, katerih se nekateri poslužujejo samo za agitacijske namene. Govorilo se je tudi o novem zakonu o državnem prometnem osebju, katerega izid uslužbenci spričo težavnega gmotnega položaja nestrpnost pričakujejo. Navzoči so izvajanjem z zanimanjem sledili ter živahno posegli v razgovor v zadevah tihočih se izplačila razli-

ke od prevedbe na urnine, nastavitve delavcev na sistemiziranih mestih ter všteta letnim uslužbencem, ki so bili po večletnem službovanju kot delavci končno nastavljeni, a se jim ta leta za napredovanje niso vštela. Sledilo je poročilo blagajnika o poslovanju skupine v minulemu letu, katero je bilo povoljno. Pri volitvah novega odbora so bili izvoljeni: 1. Predsednik Kotnik Vinko, zvan. I. kat., 2. podpredsednik Žmitek Jože, prog. delavec, 3. tajnik Ravnik Franc, zvan. II. kat., 4. blagajnik Dimec Franc, zvan. II. kat., 5. odbornika Merhar Franc, sklanišnik in Smukavec Janez, prog. delavec. Nadalje so se določili za progo tudi zaupniki, katerih dolžnost bodi, pobirati članarino, da se s tem olajša delo blagajniku, nakar je predsednik zaključil občni zbor.

Rudarji.

Zagorje. Na seji 11. maja je sklenil odbor strokovne zveze rudarjev, da priredimo v nedeljo dne 18. maja širši članski sestanek po osmi maši. Člane se opozarja na ta setanek, katerega se po možnosti v čim večjem številu udeležiti. Vsak posameznik naj se pobriga, da pove še drugemu, da bomo gotovo vsi! Poročal bo zastopnik, ki pride iz Ljubljane o položaju, v katerem se nahajamo. Kakor je videti, se merodajnim činiteljem nikamor ne mudi, dasi že tukaj v revirjih vlada zelo kritičen položaj. Delavci-odjemalci v rudniških konzumih ne dobe več živil. Če ne bodo delavci zaslužili nič, bodo morali res stradati! Pa tudi naši trgovci mnogo riskirajo! Končno se lahko zgodi, da tudi oni odpovedo! In kaj potem?! Delavci v revirjih so izključno, vsaj v ogromni večini, navezani le na svoj zaslužek v jami! Tu so ljudje, ki so sami kolonisti! Treba je vsekakor nujne pomoči. In če iste ne bo kmalu, lahko slede posledice, ki jih delavci, vsaj trezno misleči ne želijo! Poznamo še čase, ko so se nahajali v krizi rudarski delavci, ki so tudi ogromne množine premoga deponirali, a niso zato nobenega šihla praznovali! A po vojni sem imamo vedno te pogodbe in stalne krize! Delavstvo se izprašuje, kdaj bo tega konec? Naj se že enkrat uredi, tako da bo tudi rudar imel zagotovljen vsaj vsakdanji kruh, sicer bodo primorani se izseliti — kdor bo mogel in kamorkoli že. Zato delavstvo zaposleno pri TPD apelira na merodajna mesta, naj se ne muči več. Ne zahtevamo nič drugega kot delo in pošten zaslužek.

Lesni delavci.

Vrhnik. V nedeljo 11. maja smo se delavci tovarne Kotnik v lepem številu zbrali na izrednem občnem zboru naše strokovne skupine. Občnega zbora se je udeležil zastopnik centrale iz Ljubljane, ki je v krepkih besedah obraz-

Ali si že član »Krekove knjižnice«?

»Ven z njim, peš naj hodi kakor mi!« kriče mladi.

Pri oknu se prikaže baronov obraz. Gneča krog avtomobila raste. Mrtvec leži in kri mu lije po obrazu.

»Vozi!« kriči baron.

»Ne morem,« sopiha šofer.

Iz šuma se ne razume besede. Steklo zvenketa. Drobcji odlete v šoferja, ki sedi mirno in je ves blede.

»Ven, ven!«

Stražniki se prerijejo skozi množico. Baron je ves rdeč.

»Kakšna javna cesta je to, da človeka ustavijo na nji?«

»Povozil ga je, povozil ga je!«

Stražnik se pokloni baronu in sede k šoferju. Grozeče zabrenči avtomobil. Ljudje se ne ganejo.

»Proč, proč!« kriči stražnik.

Avtomobil se premakne. Par ljudi se zruši na tla. Hitro je pot prosta.

Nad mrtvim človekom na cesti se sklanja mati...

V tesni ulici stoje ljudje. Na kamen je stopil nekdo in govori. Silno govori Roke se dvigajo proti nebu kakor za prisego.

Govorniku Emilu gori oko v najsvetlejših solncih.

Cesta pred tovarno je prazna.

Samo 4 Din plačaš mesečno
— »Krekova knjižnica« pa Ti da letno tri lepe knjige.

Peter Kovač:

Tovarna.

(Odlomki.)

Baron se je ozrl skozi okno. Glava pri glavi in tisoč oči in vse ga je tisti hip pogledalo sovražno in grozeče.

»Mon Dieu! To je upor! Organiziran upor! Policijo!«

Leon je pa stopil k delavcem:

»Kaj bi radi?«

»Zastran strokovnega sveta. Tistih sklepov od zadnjic ne priznavamo. Ne moremo. Tudi strokovnega sveta v taki sestavi ne. Organizirani smo po svoje in bo pač najbolje, da boste to organizacijo upoštevali. Saj veste, da so zadnji sklepi izzvali velikansko vznemirjenje.«

»Pomislite, ljudje, da tudi za nas niso roznate ure,« je pravil ravnatelj.

»Stojte, beseda je moja,« je skočil baron. »Mon Dieu, kaj bi hodili po ovinkih! Tako je: Sklepi so storjeni in se bodo izvajali. Kdor ni zadovoljen, naj gre. Veste, kdo sem jaz? Z menoj se ne bo nobeden pogajal, kadar jaz nočem. Kratko! Tam so vrata!«

»Klanjam se!« so odhajali delavci.

»Kaj? Tudi ti, Emil?« je zastmel baron v delavca.

»Tudi jaz, stric!« je dejal Emil krepko in šel za drugimi.

»Prokleta sodrگا!« je zahropel baron. Zunaj je rasel šum in krik. Leon se

je rahlo tresel. Množica je kričala in valovila sem in tja.

»Po policijo!« je dejal baron.

»Ni treba,« je rekel Leon. »Okno odprite in jih nagovorite. Sami se bodo razšli, ko bodo videli resnico. Kruh je več kot krik.«

Nekaj časa je baron okleval, potem je sunkoma odprl okno.

»Povem jim vse naravnost!« je rekel.

Divji krik ga je pozdravil. Roke so se dvigale in grozile. Kakor da je vihar potegnul čez dvorišče, je valovila množica.

»Mir!« je zakričal baron.

Kot bi odsekal, je vse utihnilo v prijatno šumenje.

»Govoril bo,« so dejali nekateri.

Res je baron začel:

»Kaj vam je, ljudje? Par hujskačev vas je zmotilo in se po nepotrebnem razburjate. Sklepi strokovnega sveta se ne dajo več izpremeniti. Vaši zastopniki so sklenili. Redukcija mora priti ali pa se še bolj znižajo plače. Sicer je pa vsakemu pot prosta, kdor ni zadovoljen, naj gre!«

Ostro žvižganje ga je prekinilo. Roke so se dvigale, nekateri so iskali kamenja. Baron se je umaknil in zaprl okno.

»To ni vse skupaj nič!« je dejal.

»Kmalu se bodo pomirili,« je rekel Leon.

Res se je množica kmalu umirila. Zamolklo godrnjaje so odhajali ljudje v svoje oddelke.

Sirena je spet oznanila delo.

Med ljudmi je pa šla misel. Tista misel je bila težka in je padala na glavo, srce in bila, bila v obraz.

Tisto uro je vsak posameznik utonil v morju obrazov. Delavca, ki sta se včeraj sprla, sta se objela in vzkliknila:

»Jaz in ti sva midva!«

Beli in rdeči nagel sta cvetela v eni gumbnici.

Mladina je prepevala. Vprašali so starci:

»Kaj vam je? Reducirani boste in plačo vam bodo znižali.«

Smejali so se fantje:

»Kaj bi tisto! Toda to uro, to današnje uro se je pokazalo, da so zvezde okrenile smer in da gredo novo pot. Hoj, starci, ali ne čujete bronza?«

In stroji so drveli v bobnajoči brzini. Fantje, mladi fantje so zavihali rokave...

Drveči avtomobil.

Nekdo je presunljivo zakričal pred tovarno, drveči avtomobil se je ustavil, ljudje so se zgrnili z vseh strani. Na sredi ceste je ležal mož, mrtev mož.

»Ni dosti, da od lakote poginjamo, še pod avtomobili bomo umirali,« kriči nekdo.

»Nesreča, božji ljudje, nesreča,« se opravičuje šofer.

ZVEČER za namakanje

ZJUTRAJ za izkuhanje

Schichtov

ŽENSKA HVALA pa je pranje gotovo!

TERPENTINOVO MILO

ložil važnost in potrebo strokovne organizacije za delavstvo. Opozoril nas je na vse važnejše stvari, ki se dogajajo doma in po svetu, zlasti pa na to, kar je v tesni zvezi z delavskimi interesi. Z velikim veseljem smo pozdravili v naši sredi naše tovariše iz Tomšičevega podjetja, ki so se udeležili občnega zborja z željo, da pristopijo v naše vrste, ter se z nami ramo ob ramo borijo za odpravo privic in za zboljšanje razmer. Prav je tako, tovariši! Boljše je, da ste sami prišli do spoznanja, da delavec brez organizacije ne pomeni ničesar, kakor pa, da bi vas sila razmer prisilila do tega. Naše postojanke so s tem ojačene. Naloga nas vseh pa je, da jo tudi usposobimo, za uspešno delo, za borbo zoper one, ki nam onemogočujejo človeka vredno življenje. Izvolili smo si nov odbor, sestojč iz zastopnikov obeh podjetij, ki nam daje poverstvo, da bo organizacija, kakor dosedaj, tudi v bodoče skrbela, da delavstvo obeh podjetij pride do tega, kar mu pripada. Ugotovilo se je marsikaj, preko česar delavstvu ne bo mogoče iti. Prvo pa, kar nam je storiti, je to, da tudi ostale tovariše privedemo v organizacijo. Kakor so naši delodajalci enotni in solidarni, ko gre za njihove interese, tako in še bolj moramo biti solidarni in enotni delavci, ko gre za naše interese. Tovariši, zapomnimo si to, da tisti, ki ni organiziran, molče odobrava krivice, ki jih delodajalec izvaja nad delavstvom. — Živela borba!

Cestarji.

Dravograd. Sestanek cestarjev je bil v nedeljo 11. t. m. zelo lepo obiskan. Tov. Korak in Pajnik sta poročala o intervenciji, katero sta izvršila po sklepu skupine pri kr. banski upravi v Ljubljani glede izboljšanja cestarskega vprašanja. Poudarjala sta posebno to, da so referenti in uradniki ob tej priliki izjavili: Vse želje in pritožbe pošiljajte potom svoje organizacije, na pritožbe posameznikov se ne bomo ozirali. Poleg tega je poročal o nadaljnjih korakih glede tega še tov. tajnik iz Maribora. Sklenilo se je naprositi avtomobilski klub za Slovenijo, da poleg akcije ki jo vodi za izboljšanje cest, tudi vprašanju oskrbe cest posveti nekoliko pažnje. To pa je mogoče predvsem tedaj, ako bo imela uprava nastavljen dobro in kvalificirano osebje, ki bo tudi temu primerno plačano. Ob teh dohodkih, ki jih cestarji sedaj imajo, tega od nas nikakor ni mogoče zahtevati. Končno se je sklenilo tudi to, da se v bodoče ob priliki plačevanja članarine pobira od vsakega člana po 2 Din za podporni sklad.

Naše nove postojanke.

Vrhnika. V nedeljo 11. maja se je vršil sestanek, katerega se je udeležilo opekarsko delavstvo z namenom, da si za obrambo svojih delavskih in človeških pravic ustanovi strokovno organizacijo. Dolgo smo čakali in gledali, kdo bo prišel med nas in nam povedal, kje je naša rešitev. Naš položaj, tako splošne razmere, kakor plače, ni zavidanja, pač pa obžalovanja vredno. Tu naj omenimo samo pretepanje mladostnih delavcev in zmerjanje, ki nikakor ne more biti v čast onemu, ki to dela in tistemu, ki dopusti. Glede te srednjeveške manire bo treba napraviti primerne korake, da se bo v nadalje postopalo z delavcem

kot s človekom. — Tovariši in tovarišice! Osnovani smo si organizacijo in izvolili pripravljalni odbor. Naša dolžnost

pa je, da delamo tako, da bo ta organizacija, ki smo mi, močna, za delavsko stvar disciplinirana.

Katoličanom ljubljanske škofije.

Naš nadpastir knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič dopolni, ako Bog da, letos na praznik Vnebohoda našega Gospoda osemdeseto leto življenja.

Vsi se živo zavedamo, kaj je bil in je škof dr. Jeglič za katoličane ljubljanske škofije. Pravi Kristusov apostol roma že 32 let neutrudljivo leto za letom po župnijah. V spovednici in na priznici s pastirskimi listi in knjigami je očetovsky vodil veliko družino katoličanov ljubljanske škofije. Z delitvijo zakramenta sv. birme je oživljal notranjo vez zvestobe vernikov s Kristusom in med seboj. Marijine družbe in evaristično življenje je neutrudljivo pospeševal, da bi se krščansko življenje v škofiji poglobilo, utrdilo, širilo. Vsem stanovom in slojem je apostol in očetovski prijatelj. Geslo sv. Pavla »Vsem sem vse postal, da bi vse pridobil za Kristusa«, odmeva v njegovem škofovskem delovanju od začetka, ko je ob priložnosti izrekel besede: Med vami sem, ves vaš!

Katolicizem priznava vse, kar je resničnega, lepega, dobrega. Nadnaravno življenje in delovanje ne zanikava naravnega, ampak ga povzema, posvečuje, usmerja k Bogu. V živi močni zavesti te katoliške vseobsežnosti je škof dr. Jeglič imel vedno tako globoko razumevanje za vse prosvetno-vzgojno, socialno, znanstveno, umetniško snovanje in življenje v svojem ljudstvu. Zato z mladeniško živahnostjo sledi najrazličnejšim utripom tega življenja in podpira povsod kolikor more vse kulturno delovanje. Zato je velik prijatelj in svetovalec mladini za njene težnje. Zato je sam ustvarjal tudi dela, ki so tako velikega narodnega pomena za slovenstvo in jugoslovstvo (gimnazijo v St. Vidu, majniška deklaracija, njegova pot v Pariz za časa mirovnihih pogajanj itd.). Zato ima vedno toliko čuta in podpore do drugih stanov.

Duh in srce apostola Kristusovega obema vse in čuti za vse.

29. maj 1930 naj bo zato praznik veselja za vso katoliško družino ljubljanske škofije. S to družino pa se bodo veselili tudi vsi Slovenci doma in v tujini, pa tudi vsi resnični Jugoslovani. Pomen dr. Jegliča sega daleč preko mej njegove škofije in z občudovanjem gledajo na to veliko osebnost

Anketa o novem poselskem redu.

Poročali smo že, da je minister za socialno politiko izdal osnutek novega poselskega zakona. Ta osnutek je bil poslan Javnim borzom dela, da ga proučijo in stavijo eventualne predloge, oziroma spremembe.

Javna borza dela v Ljubljani je smatrala potrebnim zaslišati mnenje zainteresiranih krogov. V to svrhu je bila za dne 2. maja sklicana anketa, ki je razpravljala o osnutku novega zakona. Anketo je vodil predsednik Javne borze dela v Ljubljani g. Popovič.

Udeležili so se zastopniki poslodavcev in poslojemavcev. Poslojemavce je zastopala Delavska zbornica, Jugoslovanska strokovna zveza, Strokovna komisija, Narodna strokovna zveza, Poselska zveza ter Zveza delavskih žen in deklet. Poslodavce pa zastopnice Jugoslov. ženskega saveza.

Ugotovilo se je, da osnutek zakona v marsičem ne ustreza dejanski potrebi in duhu časa, ker poslabšuje sedanje stanje, urejeno za Slovenijo s »Poselskim redom«. Jugoslov. strokovna zveza je dogovorno s Poselsko zvezo, katera ima brezdvoma največ interesa, da se razmerje služkinj čim poveljnejše uredi, stavila več spreminjivalnih predlogov. V glavnem: da se določi služkinjam vsako nedeljo in vsak praznik

tudi mlačni katoličani, kakor tudi oni, ki ne doumevajo popolnoma njegove apostolske škofovske naloge in gorečnosti.

Na praznik Vnebohoda Gospodovega strnimo srca v iskreni zahvalni molitvi, da nam je božja Previdnost ohranila toliko časa škofa dr. Jegliča. Združimo se v molitvi, da ga nam ohrani še dolgo!

Prosimo posebno mladino, naj z molitvijo in s prejemom sv. zakramenta praznuje ta dan. Darujmo molitev, sv. obhajilo in žrtve v namen, da odmeva apostolsko delo našega škofa vedno bolj v naših srcih, nas poglavlja v močnem, slozmem, zvestem krščanskem življenju, ter razgiblje naše delo v apostolski vnemi, da bo vzbujalo življenje tudi v odmirajočih članih našega občestva. Najlepša proslava apostola Kristusovega bo, če ob njem vstanejo, se požive vrste novih apostolov.

Strnimo vse vrste tudi v zunanjih prosvetno-kulturnih proslavah tega jubileja. Kakor je zunanost izražanje notranosti, tako pa tudi vpliva nazaj in more utrditi notranjo edinstvo, moč in življenje.

Pri tej priliki javljamo tudi, da se je ustanovila v Ljubljani zadruga »Lastni dom«, ki ima nalogo, da postavi dom, v katerem bodo mogle imeti svoje prostore vse organizacije, ki so sprejele misel in nalogo Katoliške akcije. Prosimo, da ob proslavi jubileja darujejo poedinci, društva, vse gospodarske in zadrugne organizacije za »Jegličev sklad«, iz katerega se bodo potem kupili deleži zadruge »Lastni dom«. Prispevke za Jegličev sklad sprejemajo uredništva naših listov, Prosvetna zveza (Miklošičeva cesta 5) in Skofijski odbor Katoliške akcije v Ljubljani (Skofijski dvorec).

Na ta način se spominjamo 80 letnice našega škofa. Molitev za naš rod, vsestransko delo, velika žrtev je vsebina njegovega življenja. Z enakim se mu zahvalimo, ga oveselimo in njegovo delo utrdimo!

V Ljubljani, 5. maja 1930.

Za škofijski odbor Katoliške akcije:

Dr. Ivan Grafenauer s. r.,
predsednik.

Dr. Janez Fabijan s. r.,
tajnik.

Kakšna je ta praksa pri OUZD?

Iz bohinskega kota. Mi delavci bi želeli od okrožnega urada, kolikor mogoče hitro poslovanje in skrb za nas vsaj takrat, ko smo bolni. Zalibog temu ni tako. To drži predvsem v dveh slučajih, ki jih pa nismo krivi mi, ampak delodajalci.

En slučaj je takrat, če nismo prijavljeni, ali pa, če nas je gospodar prepoznal in imenujejo potem gospodje postopanje, ki se nat ouvede, s tujo besedo regres. V takih slučajih se lahko preiskava vleče par mesecev, pa dokler ni rešena, ne dobi bolni član nobene podpore. Nihče ga ne vpraša, kako živi in če bo kmalu umrl, ampak reden odgovor na urgenco je vedno: Zadeva je regresna.

Drugi slučaj je, če urad sumi, da nas je gospodar zavaroval na goljufiv način ali pa nepravi čas. Takrat spet dobe bolni člani, ki čakajo na podporo, od urada, mesto denarja dopis, ki vprašuje: Od kdaj ste bili zaposleni. Nas vprašuje, če urad vestno preiskuje in prišli in vsočasni, ter goljufajo nas in urad, toda obenem pa tudi želimo, da dobimo mi denar od urada takoj, ne pa, da se ga zadržuje in pusti bolne revne delavce stradati. To pač ni socialno!

Trpimo in smo zapostavljeni, ko nismo mi prav nič krivi, ampak le naši gospodarji. Zato prosimo urad, da spremeni, posebno v drugem slučaju napram nam svoje postopanje in nam nakazuje denar in boleznin pravočasno, ko ga najnujnejše potrebujemo.

Zadostne plače — najboljše sredstvo proti jetiki.

Prejeli smo: Protituberkulozna liga razvija živahno delovanje. Akcije protituberkulozne lige pozdravljamo, ker smatramo njeno delo in prizadevanje za koristno predvsem delavskemu delu ljudstva. Vendar pa moramo pri tem opozoriti na eno: Da je namreč tak način boja drugotnega pomena. Kaj pa je danes vzrok tuberkuloze pri nas? Ali mar ne slabe socialne razmere?

Delavstvo živi v kletih, podstrešjih, barakah, izpostavljeno je vsem vremenjskim nekrilikam. Delavčeva hrana je nezadostna in slaba. Tudi prehrana njegove družine ni boljša. Otroci in žena se borijo vsak dan z lakoto. Zakaj to? Delavske in nameščenske plače so nizke, prenizke. Delavec ne more stanovati v dostojnem stanovanju. Tisoči in tisoči družin morajo stanovati v enosobnih stanovanjih in se preživljati na način, pri katerem buržuj zblazni od groze, če bi ga moral poizkusiti. Najuspešnejša bo borba proti jetiki takrat, ko bomo porabljali kleti za namene, katerim so namenjene, ne pa za človeška stanovanja.

Tudi ni primerno opozarjati na zapadne države, češ, tam so z delom jetiko že skoro pregnali. Da, pregnali so jo, ali bolje rečeno, delavec sam jo je pregnal. V moderni evropski državi je vsaj delavec-profesionist dobro plačan in je »gospod«, pri nas sta pa profesionist in navaden delavec berača. Zato pa lahko trdimo, da je najboljša bojovnica proti jetiki strokovna organizacija s svojo sistematično borbo za boljši ekssi-

stenčni položaj delavstva. Meščan se danes lahko varuje jetike. Tudi delavstvo bo rado sprejemalo nasvete, ko jih bo moglo sprejemati in ko se bo moglo po njih ravnati. Kaj pomagajo najboljši recepti, če si pa ne moremo kupiti zdravil.

Preskrba Ljubljane z mlekom.

V zadnji seji obč. sveta ljubljanskega je stavil obč. sv. Jože Rutar predlog o preskrbi mestnega prebivalstva z mlekom. Dovož mleka v Ljubljano je v primeri s številom prebivalstva odločno premajhen, saj pride na osebo komaj $\frac{1}{4}$ l mleka na dan. V Ljubljano se uvozi mleka dnevno okoli 16.100 l. Okoliški kmetje ga uvozijo približno 8000 litrov od teh je pa gotovo 40% zunanjih prekupčevalcev, kateri plačujejo kmetom liter mleka po Din 1.50 do Din 2.— Prekupčevalci v mestu ga uvozijo 4000 litrov. Mestne mlekarne ga prejmejo 4000 litrov. To je torej dnevna poraba mleka v Ljubljani. Taka preskrba mleka za mesto gotovo ni vzgladna. Primanjkuje nad dobovo vsaka natančnejša kontrola. V poletnem času, v hudi vročini pa je mleko izpostavljeno vsem kvarljivim vplivom.

Zato je predlog za zdravo, hitro in cenejšo dobovo mleka za mesto Ljubljano na mestu.

Predlog se glasi tako-le:

Radi vednih pritožb prebivalstva o slabi in dragi preskrbi mesta Ljubljane z mlekom predlagam sledeče:

Preskrbo mleka je treba zboljšati:

1. Iz zdravstvenih razlogov. Danes preskrbujejo Ljubljano z mlekom večinoma prekupci (mlekarice, mlekarji) nato mlekarne, a v najmanjši meri kmetje naravnost. Kdor natančneje pregleduje preskrbo z mlekom potom prekupcev-mlekarjev, -mlekaric, vidi, da je nujna remedura, da se odpravi nečistoča, mleko od bolnih in okuženih krav ter se prepove do skrajnosti škodljivo prelivanje in krošnjarenje z mlekom po ulicah, trgih vežah, da se prepove prevoz mleka od raznih železničark in mlekaric v osebnih vagonih, da ne vozijo mlekarice na enem vozu krompir, zelje, razne zelenjave, ki so predmetne za razno zelenjavo skupno z mlekom, ter da ne vozijo nazaj v vrčih, v katerih so pripeljale mleko, pomije, ter da so vse osebe, ki imajo opraviti z mlekom, zdravniško preiskane.

2. Iz socialnih razlogov. Mleko se mora: a) poceniti, b) zboljšati po kakovosti. S pocenitvijo in zboljšanjem bo povečan konzum ter bomo s tem v izdatni meri pomagali celokupnemu mlekarstvu, ki doživlja od časa do časa krize. Prodajalne po mestu naj se enako-

merno razdelijo in rajonirajo, da bo konzumentom omogočeno si cenejše nabavljati mleko.

3. Iz gospodarskih razlogov. Če odpadejo stotine prekupčevalcev, bo poslovanje na mitnicah olajšano. Možna bo tudi kontrola živil, ki je do sedaj iluzorna. Promet v jutranjih urah ne bo zaprt, ker bo vse mleko dostavljeno do 7 zjutraj, a na stotine vozičkov bo odpadlo.

Predlagam torej, naj se prouči:

1. Uvedba regulativa za prodajo mleka v zmislu zakona o živilih.

2. Zboljšana organizacija glede prodaje mleka.

3. Povečanje konzuma mleka.

Predlog je bil odkazan tržnem odseku v nadaljnje postopanje.

Doma in po svetu.

Umrli je zadnji ljubljanski veliki župan dr. Vodopivec.

Po odredbi ministrstva smejo za druge prodajati blago le članom, ker drugače niso oproščene davka.

Finančni minister je podpisal na intervencijo ljubljanskega podžupana prof. Jarca predlog ljubljanske občine za zgraditev carinarnice in ureditev nekaterih ulic pri kolodvoru. Stroški ne smejo presegati 25 milijonov dinarjev; krili se bodo iz kaldrminskega fonda in s posojilom.

Dočim zaznamujejo delniške družbe lep edobičke ali pa kažejo navidezne izgube, je delavstvo v slabem položaju in rudarji morajo pošiljati svoje deputacije še vedno prositi za delo, katerega dobiček bodo odnesli spet delničarji.

Akcija za Panevropo je postala povsod poloficielna. V vseh državah so se namreč osnovali zanjo narodni odbori, katerih člani so tudi člani vlad. Pri nas deluje na tem zlasti dr. Korošec.

V Indiji je revolucija. Po aretaciji Gandija je vodil akcijo neposlušnosti do aretacije Abas Tajabji, sodnik v Barodi. Veliki potres v Burmi, pri katerem je našlo smrt 6000 ljudi, je pomenil za indijske

Z odsadje znak božje jeze nad Anglijo. Angleške oblasti so za udušenje revolucije pripravile vse vrste orožja od pušk do tankov. Spopadi so na dnevnem redu. Angleški Bombay je v nevarnosti pred uporniki. Angleška javnost vseh strank je edinstvena v indijski politiki in ni voljna dati Indijcem niti najmanj, kar oni zahtevajo: samostojnost. Ni verjetno, da bi revolucija zagrabila vse Indije, saj jih je 300 milijonov. To je za enkrat še za Anglijo sreča. Dogodki v Indiji so vplivali na francosko kolonijo Indokitaj, kjer so se tudi začeli nemiri.

Najnovejša zaloga živalnih strojev, koles, gramofonov, velika izbira gramofonskih plošč (slovenske pesmi, kupleti, koncerti ter plesi itd.). — Cene nizke!

Na obrokel

V Nemčiji je finančni odbor z dvema glasovoma socialistov, 1 komunist in 2 centuramašev odklonil kredit za graditev bojne ladje »B«. V pruskem delu Nemčije je upeljana konfesionalna šola.

Avstrijski krščanska socialna stranka je izvolila po Seiplovem odstopu za načelnika stranke Vaugoina, vojnega ministra in sicer na Seiplov predlog. Smer stranke ostane tedaj desničarska in nikakor ne v skladju z idejami ustanovitelja Vogelsanga. Zadnje vesti javljajo nezadovoljstvo kršč. socialcev s Heimwehrom.

Društvo narodov je pričelo v Ženevi s sejami; predseduje jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković.

Rusija plačuje inozemskim kapitalistom 30—40 procentne obresti.

Po Kitajski divja državljanska vojna. Sever in jug, ki imata oba generalske vlade, sta trčila skupaj. Na obeh straneh se je udeležilo boja milijon 200 tisoč vojakov. Zmagala je severna armada nad južno-nankinško; slednjo priznava Evropa za pravo kitajsko vladno, ker je velika nasprotnica Moskve.

Čez hribe in doline...

Koroška Bela - Javornik. Ob priliki 20 letnice tukajšnje strokovne organizacije kovinarjev priredi godba KPD na predvečer proslave 17. maja ob 8 zvečer pred Društvenim domom koncert pod vodstvom tov. Aleša Bizjaka. Spored: J. Fučik: Vhod gladiatorjev, koračnica; J. Čermak: Sudička, uvertura; J. Schneider: Pomladni pozdrav, valček; E. Štolc: Odboj; E. Štolc: Promenade. — Pretekli četrtek bi se kmalu pripetila smrtna nesreča na feni progi v obratu Javornik. Iz proge pride žareče železo vijugasto v tam stoječega tovarniškega mojstra g. Šobra. K sreči pa se je toliko umaknil, da mu je šlo žareče železo med nogami. Užgala se mu je

CENTRA

JESENICE

Kralja Petra cesta števil. 198

obleka, dobil je opekline po rokah, prepeljan je bil v bolnišnico. — Minuli teden je KID sprejela 15 delavcev v delo. Upamo, da pridejo zopet vsi lani reducirani delavci do zaposlitve.

Studenci pri Mariboru. Tukajšnje Kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, 18. maja letni majniški izlet na hribeček Sv. Urbaña. Zbirališče za Studenčane je ob pol 6 zjutraj pri cerkvi sv. Jožefa. Odhod točno ob 6. Udeleženci iz Maribora pa naj počakajo na križišču Strme ulice in Koroške ceste. Pri Sv. Urbanu je ob 9 sv. maša in nato kratek cerkven govor. Po cerkvenem opravilu je pa prosta zabava v naravi. Prijatelji in tovariši, pridite!

Iz Vrhnike. Krekova družina ima svoje redne sestanke vsak drugi četrtek. Sestanki so zelo živahni in dobro obiskani. Imamo tudi svoj moški pevski zbor. V svojo sredo vabimo vse mlajše in dobro misleče. Sklenili smo imeti več krajišnji izletov v prosto naravo. — 8. t. m. je imel g. dr. F. Furlan v Rokodelskem domu predavanje o tuberkulozi. Predavanje je bilo dobro obiskano tudi od strani delavstva. Po predavanju je dal predavatelj na vsa tozadevna vprašanja tudi pojasnila. Delavci želimo, da bi se podobna poučna predavanja vršila večkrat.

Iz Maribora. Izvedeli smo, da je mestni magistrat kaznoval vse osebe mestnega električnega podjetja s kaznijo po 100 Din, ker dne 1. maja niso prišli na delo. Po kolektivni pogodbi ima delavstvo 1. maja praznik in plačan delovni dan. Sedaj se trdi, da je bil 1. maja črtan iz pogodbe, toda delavstvo in strokovne organizacije o tem niso bile nič obveščene. Ob priliki intervencije se je delavstvu izjavilo, da je bil dan odlok, da se dopolne dela normalno ter da je bila s praznovanjem kršena naredba mestnega magistrata. Izjavljeno je bilo tudi, da je neznan, obstojajo li še danes delavski obratni zaupniki ali ne. Beležimo to kot kronisti.

RADIO

JOŽE MARKEŽ, JESENICE

Solidna postrežba. Dobi se tudi na obroke. Oglejte si stalno radio razstavo!

Pierre l'Ermitte:

21

Kako sem ubila svojega otroka

Pogrešal je župnika Firmina, a še bolj mu je bilo dolg čas za dečki. Mati mu nikjer ni dala miru in ujec mu je bil venomer na ušesih — — Prevesovih, ki si še nista uredili stanovanja, tudi ni bilo nič k njim, da bi jih razvedrili s svojo dobro voljo.

Dominik je iskal samo primerne prostora, kjer bi se v tihoti bavil sam s seboj. Kmalu ga je našel. Nad la Claireskim gozdom se je razprostirala goljava, kamor je zahajal zjutraj in zvečer. Tu je najlaže preudarjal in v miru prebiral misli kakor je hotel.

Niti osemnajst nima še, pa zmerom bolj uvideva, kako silno resna stvar je življenje, ki nalaga človeku, da ga preživi kolikor se da pošteno. Da, hoče se odpociti, da bo pozimi laže delal — — Malo bo počakal, da se vpokoji do raznovrstnih občutkov, ki so zaplali v njem, in ko bo vse gledal v jasnejši luči, bo pisal župniku in mu natančno razložil svoje duševno stanje.

Misel o vrednosti človeškega življenja in še druge misli, ki jih niti poznal ni, dokler ni začel hoditi v patronaž, so mu kopitljale po glavi in ga vznemirjale od prvega dne, ko je prišel v Noirmoutier, kot bi se bale, da jih ne bi izrinile katere druge.

Dominik se je rad vdajal takim mislim in jih svedral in vrtal po njih na samotnih sprehodih, kjer je užival tihoto obali, ki je bila posledaj tako rekoč samo njegova. Skoraj vedno je bil tukaj sam med nebom in morjem. Okoli njega je cvetel moder osat in suhe rože, od katerih se je širil vonj po medu. Tu je sameval zapuščen stolp, edina človeška zgradba na vsej goljavi, ki je nekoč služil

za mlin, sedaj pa so se nanj ozirali mornarji, da niso zgrešili smeri; včasih je bil last nekega starega Gauthierja, pa so ga imenovali kar Gauthierjev stolp.

Še dalje se je raztezal ozek trak zemlje in se ovijal kakor slabotna roka, ki misli v svoji nespameti objeti ves Ocean; v daljavi so se ob bregu belile vasice Vieil, Madeleine in Blanche.

V tem kraju, ki je bil Dominiku prav všeč, bo torej prebil poletje — — Imel bo dosti neba, dosti morja, zemlje pa čisto malo, kakor si je želela njegova duša, ki je komaj čakala, da otrese s sebe vso zemeljsko navlako in poleti v neboške višine.

Čez nekaj dni je že začutil, kako blagodejno vpliva nanj prelepa narava.

Popolnoma se je prepustil prekrasni prirodi, ki jo je užival na vse stežaje.

»Dosti bolj rdeč se mi že vidiš!« mu reče mati nekega večera.

»Saj se tudi mnogo bolje počutim. Noirmoutier je res izvrsten kraj in upam, da se bom do dobra odpocil.«

»Oh, ubožec, le odpocij se, saj si krvavo potreben počitka!« odgovori mati in ga objame z neko premišljeno ljubeznivostjo, ki je razodevala obenem ljubezen in oblastnost.

Nekaj strani iz Dominikovega dnevnika.

Pravkar sem čital neko misel, ki me je presenetila, da si jo bom zapisal kolikor mi je ostala v spominu:

»Človek je kipar, ki si mora izklesati kip za lasten grob. Ni toliko na tem, ali je kip otroka ali mladeniča ali odraslega moža ali starca, da je le tako lep, da se je vredno pri njem ustaviti in ga pogledati.«

Preudaril sem to misel in prišel do prepričanja, da kdor bi se ravnal po njej, bi še bolj delal samo in edino za svoj ubogi »jaz«, ki je sam zase tako strašno plehek in nestalen, da ni vreden, da bi se človek zmenil zanj!

Samo če bi dodal besedo Bog, tedaj bi dobil ta stavek pravi zmisel in bi se moral glasiti tako: »Človek je kipar, ki mora izklesati svoj lasten kip, da ga bo z veseljem gledal sam Bog, ki je največji Umetnik in neskončna Lepota.«

Res, vsak bi moral sovražiti svoj »jaz«.

Ako pa stisneš napihnjeno peno skoraj vseh človeških občutkov — celo takih, ki se zde na videz najmanj sebični — kaj boš našel drugega kakor ta »jaz«!

Kako malo bodo vredni vsi naši zakladi, ko bomo prišli pred božjo sodbo in ko bo Resnica sama s svojo lučjo preiskala tudi najbolj skrite kotičke naših duš!

Zdaj sem se domislil onega izreka v svetem pismu, ko pravi: »Nihče ne ve, ali je vreden ljubezni ali sovraštva.«

O, lepi moj Bog, daj, da bom vreden ljubezni! Če je pa nisem vreden, ljubi me kljub temu, saj veš, da sem narejen iz ila in poznaš mojo revščino!

Usmili se mladike, ki bi bila tako rada cepljena na tvoje božje deblo, da bi se popolnoma zrasla s teboj!

Bogati mladenič v evangeliju je odšel, ker je bil bogat; jaz te radi bogastva ne bom zapustil.

Toda kaj bom sam, ko sem tako slab!... Gospod, hiti mi na pomoč!

Poleg tega sem tako strašno čuvstven... Neskončno rad bi, da bi imel komu dati vso svojo ljubezen in da bi tudi mene kdo ljubil. Daj, da več ne bo pred menoj drugega kot slepeče solnce Tvoje ljubezni, da bom videl samo Tebe, da Ti bom daroval svojo mladost in da Ti bom mogel popolnoma služiti vsaj nekaj let, vsaj toliko, kolikor bi služil drugim — — drugim, ki me preganjajo, ki prežijo name in me hočejo iztrgati iz Tvojega objema.

Pridi k nam Tvoje kraljestvo!

O, neskončno veličastni Bog, daj mi milost, da bi tudi jaz, uboga ničeva stvar — če je mogoče — kaj pripomogel k razširjenju Tvojega kraljestva...